ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 15. jūnijā [1]

I — Ievads

1. Šajā lietā Francijas tiesa, *Tribunal administratif de Lyon* [2], uzdod Tiesai vairākus jautājumus par to, kā interpretēt Eiropas publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas tiesību normas. Šie jautājumi ir uzdoti tiesvedībā par komūnas izklaides centra izveidi Francijas pilsētā Roānā, kura projektēšana un īstenošana bez iepriekš organizēta konkursa ir uzdota pilsētas attīstības sabiedrībai ar jauktu kapitālu. Šī projekta īpaša iezīme ir tā, ka tikai atsevišķas plānotā izklaides centra daļas pēc izbūves paredzētas komūnas vajadzībām, bet pārējās pilsētas attīstības sabiedrība tieši pārdos trešām personām, turklāt komūna nodrošina to līdzfinansējumu un pārņem būves nepārdotās daļas, kā arī uzņemas zaudējumu risku kopumā.

2. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesa vispirms lūdz sniegt informāciju par to, kādas Eiropas publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas tiesību normas vispār var piemērot attiecībā uz šāda veida projektu un it īpaši kā jāinterpretē "būvdarbu publiskā iepirkuma līguma" jēdziens. Turklāt tiek jautāts, vai, nosakot līguma vērtību, jāņem vērā līguma kopējais apjoms vai arī tikai cena, ko publiskā līgumslēdzēja iestāde maksās par tai paredzētajām būves daļām, šajā gadījumā pieskaitot līdzfinansējuma kopsummu. Visbeidzot, vai [līgumslēdzēju iestādi] var atbrīvot no publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, ja saskaņā ar valsts tiesībām attiecīgo līgumu vispār drīkst slēgt tikai ar noteiktām juridiskām personām, kam pašām ir jāpiemēro minētās procedūras, lai noslēgtu iespējamos vēlākos līgumus.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — Lionas Administratīvā tiesa; turpmāk tekstā arī — "iesniedzējtiesa".

II — Tiesiskais regulējums

A — *Kopienu tiesības*

3. Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK, ar ko koordinē būvniecības valsts [publiskā iepirkuma] līgumu piešķiršanas procedūras[3] (turpmāk tekstā — "Direktīva 93/37"), 1. pantā noteikts:

"Šajā direktīvā:

a) "būvdarbu valsts līgumi" [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumi] ir līgumi, kas peļņas nolūkos rakstiski noslēgti starp būvuzņēmēju un līgumslēdzēju iestādi, kā tā definēta šā panta b) punktā, un kuru priekšmets ir vai nu tādu būvdarbu veikšana vai veikšana un projektēšana, kas saistīti ar kādu no II pielikumā minētajām darbībām vai turpmāk c) punktā definētiem darbiem, vai arī būvdarbu veikšana vienalga kādiem līdzekļiem saskaņā ar līgumslēdzējas iestādes izvirzītām prasībām;

b) "līgumslēdzējas iestādes" ir valsts, reģionālas vai vietējas iestādes, publisko tiesību subjekti, apvienības, ko izveidojusi viena vai vairākas šādas iestādes vai publisko tiesību subjekti.

"Publisko tiesību subjekts" ir jebkura struktūra:

— kas nodibināta ar konkrētu mērķi apmierināt vispārējas vajadzības un neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības, un

— kas ir juridiska persona, un

— ko finansē galvenokārt valsts, reģionālas vai vietējas iestādes vai citi publisko tiesību subjekti, vai ko šie subjekti pārrauga, vai kuru vadībā, pārvaldē vai uzraudzības struktūrā

3 — OV L 199, 54. lpp. Šo direktīvu atcēla un aizstāja ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. maija Direktīvu 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva 2004/18"). Tomēr šie tiesību normu grozījumi ir spēkā tikai kopš 2006. gada 31. janvāra un tādējādi neattiecas uz pamata prāvas faktiem.

vairāk nekā pusi locekļu ieceļ valsts, reģionālas vai vietējas iestādes vai citi publisko tiesību subjekti;

— [..]

c) "būve" ir būvdarbu vai civilas celtniecības iznākums, par būvi uzskatot vienotu veselumu, kas pats par sevi spēj pildīt kādu saimniecisku un tehnisku funkciju;

[..]."

4. Direktīvas 93/37 6. pantā, kas grozīts ar Direktīvu 97/52 [4], noteikts:

"1. Šī direktīva attiecas:

a) uz būvniecības valsts līgumiem [publisko iepirkumu], kuru tāmes vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ir vismaz 5 000 000 SDR norēķinu vienību, kas izteiktas Eiropas Valūtas vienībās (ECU);

[..].

3. Ja būvdarbi ir sadalīti vairākās kārtās, no kurām katra ir līguma priekšmets, aprēķinot 1. punktā minētās summas, ņem vērā katras kārtas vērtību. Ja kārtu kopējā vērtība ir vismaz tik liela kā 1. punktā norādītā summa, minētā punkta noteikumi attiecas uz visām kārtām. Līgumslēdzējas iestādes drīkst atkāpties no šī noteikuma, ja kārtu paredzamā vērtība bez PVN ir mazāka par ECU 1 000 000, ar noteikumu, ka visu to kārtu kopējā paredzamā vērtība, kurām piešķirts atbrīvojums, kopumā nepārsniedz 20 % no visu kārtu kopējās paredzamās vērtības.

4. Būvdarbus vai līgumu nedrīkst sadalīt, lai izvairītos piemērot šo direktīvu.

5. Aprēķinot šī panta 1. punktā un 7. pantā minētās summas, ņem vērā ne tikai būvdarbu valsts līgumu [publiskā iepirkuma] apjomu, bet arī to piegāžu paredzamo vērtību, kas vajadzīgas būvdarbu veikšanai un ko būv-

4 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 13. oktobra Direktīva 97/52/EK, kas groza Direktīvu 92/50/EEK, Direktīvu 93/36/EEK un Direktīvu 93/37/EEK par to, kā koordinēt procedūras, ar ko piešķir attiecīgi valsts līgumus, piegāžu valsts līgumus un būvniecības valsts līgumus (OV L 328, 1. lpp.).

uzņēmējam nodrošina līgumslēdzējas iestādes.

6. Līgumslēdzējas iestādes nodrošina to, ka netiek diskriminēti būvuzņēmēji."

"Valsts, vietējās pašvaldības vai to publiskās iestādes var uzticēt šajā dokumentā paredzēto izpēti un labiekārtošanas darbus jebkurai publisko vai privāto tiesību personai, kas ar to nodarbojas.

5. Šīs lietas norises laikā 5 000 000 SDR norēķina vienību vērtība atbilda EUR 6 242 028 [5].

Ja līgums tiek slēgts ar publisku iestādi, ar vietēju sabiedrību ar jauktu kapitālu, kas definēta 1983. gada 7. jūlija Likumā Nr. 83-597, vai sabiedrību ar jauktu kapitālu, no kura vairāk nekā puse pieder vienai vai vairākām šādām publiskām personām: valsts departamenti, komūnas vai to apvienības, tas var notikt publiska līguma par labiekārtošanu formā. Šajā gadījumā tas līgumslēdzējam uzņēmumam kopā ar vispārējo projektu, kas ir publiska līguma par labiekārtošanu priekšmets, var uzticēt iegādes atsavināšanas vai pirmpirkuma ceļā jebkuru labiekārtošanas un apgādes darbu izpildi.

B — *Valsts tiesības*

6. Pamata prāvas faktu norises laikā spēkā esošajā redakcijā [6] Francijas *Code de l'urbanisme* [7] (Pilsētbūvniecības likuma) L. 300-4. pantā (turpmāk tekstā — "*Code de l'urbanisme* L. 300-4. panta agrākā redakcija") noteikts:

Iepriekšējā daļā minētajām iestādēm var uzticēt nepieciešamās iepriekšējās izpētes, lai definētu projektam raksturīgās iezīmes, veikšanu ar pilnvarojuma līgumu, kas tām liek slēgt izpētes līgumus pašvaldību vai to grupas vārdā un uz to rēķina.

[..]"

5 — Skat. 2002. gada 1. janvāra publikāciju par spēkā esošo atlīdzību vērtībām, ņemot vērā direktīvās par publiskajiem iepirkumu līgumiem minētās robežvērtības (Komisijas paziņojums, OV C 332, 21. lpp., 2. punkts, trešā aile).

6 — Šī redakcija balstās uz 2000. gada 13. decembra Likumu Nr. 2000-1208 (2000. gada 14. decembra *JORF*, 19777. lpp.).

7 — Pilsētbūvniecības likums.

7. Pēc tam, kad Komisija uzsāka valsts pienākumu neizpildes procedūru pret Francijas Republiku, *Code de l'urbanisme* L. 300-4. pants ar Likumu Nr. 2005-809 [8] ir grozīts šādi:

"Valsts un teritoriālās pašvaldības, kā arī to publiskās iestādes var piešķirt labiekārtošanas darbu realizāciju, kas paredzēta šajā likumā, jebkurai personai, kas ar to nodarbojas.

Iestāde, kas piešķir būvniecības koncepciju, ir pakļauta publiskošanas procedūrai, kas vairākiem konkurentiem ļauj iesniegt piedāvājumus atbilstoši *Conseil d'État* (Valsts padomes) rīkojumā noteiktajiem nosacījumiem.

Koncesionārs nodrošina būvdarbu vadību un koncesijā paredzētajām darbībām nepieciešamās iekārtas, kā arī pētījumu veikšanu un visu uzdevumu, kas nepieciešami to izpildei, veikšanu. Koncedents var tam uzlikt pienākumu iegādāties preces, kas nepieciešamas darbības veikšanai, tajā skaitā vajadzības gadījumā atsavināšanas vai pirmpirkuma ceļā. Koncesionārs veic to nekustamo lietu, kas ietilpst koncesijā, pārdošanu, nomu vai koncesiju."

8 — 2005. gada 20. jūlija likums (2005. gada 21. jūlija *JORF*, 11833. lpp.).

8. Turklāt Likuma Nr. 2005-809 11. pantā ir noteikts:

"Ņemot vērā tiesas nolēmumus, kas ieguvuši *res judicata* spēku, spēkā ir šādi līgumi, lai gan to likumība ir apstrīdama tāpēc, ka attīstītājs nav noteikts atbilstoši publiskošanas procedūrai, kas ļautu iesniegt vairākus konkurentu piedāvājumus:

1) teritorijas labiekārtošanas koncesijas, publiskā iepirkuma līgumi par teritorijas labiekārtošanu un līgumi par labiekārtošanu, kas parakstīti pirms šī likuma publicēšanas;

[..]."

III — Fakti un pamata prāva

9. 2002. gada Roānas komūna Francijā paredzēja pilsētas attīstības projekta īstenošanu, proti, komūnas izklaides centra izveidi. Pirmais posms ietvēra daudzfunkcionāla kinoteātru kompleksa, komerctelpu, publis-

kas automašīnu novietnes ar 320 vietām, kā arī piekļuves ceļu un publisku telpu izbūvi. Nākamie posmi attiecās uz pārējo komerctelpu un viesnīcas celtniecību.

10. Projektu uzticēja īstenot pilsētas attīstības sabiedrībai ar jauktu kapitālu *Société d'équipement du département de la Loire* (*SEDL*). Šajā nolūkā Roānas komūna 2002. gada 25. novembrī noslēdza ar *SEDL* publisku līgumu par labiekārtošanu [9], kuru ar 2002. gada 28. oktobra lēmumu Roānas komūnas pašvaldības padome pilnvaroja parakstīt padomes priekšsēdētāju.

11. Saskaņā ar šo Līgumu *SEDL* ir uzticēts cita starpā iegādāties zemes gabalus un meklēt finansējumu, sastādīt un izpildīt noteiktus grāmatvedības dokumentus, organizēt projektēšanas darbus un procedūru projektēšanas biroju atlases nolūkā, veikt būvdarbus, kā arī koordinēt projektu un informēt komūnu.

12. Atbilstoši noslēgtajam līgumam komūnas izklaides centra vajadzībām uzbūvētā publiskā autonovietne, piekļuves ceļi un publiskās telpas pāriet Roānas komūnas īpašumā. Turpretim pārējās būves paredzēts pārdot trešām personām, turklāt pēc tāmes bija paredzēts, ka *SEDL* kā projekta attīstītāja, veicot atsavināšanu, varētu iegūt atlīdzību kopumā EUR 8 099 000 apmērā.

13. Līgumā bija paredzēts, ka komūna maksā *SEDL* atlīdzību EUR 2 925 000 apmērā par publisko autonovietni. Turklāt komūnas līdzfinansējums sasniegs EUR 2 443 103 pirmajā posmā un EUR 3 034 341 par visiem darbiem kopumā [10]. Visbeidzot, tie zemes gabali un būves, ko, līgumam beidzoties, *SEDL* vēl nebūs atsavinājusi trešām personām, automātiski pāries Roānas komūnas īpašumā, komūna nodrošinās arī spēkā esošo līgumu izpildi un pārņems *SEDL* līdz tam pielīgtos parādus. Roānas komūna ir skaidri apņēmusies segt arī projekta zaudējumu risku [11].

14. Pirms publiskā līguma par labiekārtošanu noslēgšanas ar *SEDL* netika veikta publiskošanas procedūra vai izsludināts uzaicinājums iesniegt piedāvājumus.

9 — *Convention publique d'aménagement.*

10 — Publiskā Līguma pielikumā, ko Francijas valdība iesniegusi Tiesai, papildus norādīta summa EUR 210 000, kas jāmaksā citiem dalībniekiem (tā sauktajiem "partenaires du pôle d'échanges").

11 — Tā noteikts publiskā Līguma par teritorijas labiekārtošanu 25-1. punktā: "[..] le risque financier de l'opération est à la charge de la Collectivité Publique Cocontractante [..]".

15. Prasītāji pamata prāvā pieder pie opozīcijas Roānas pašvaldības padomē. Tā lūdz *Tribunal administratif de Lyon* atcelt pašvaldības padomes 2002. gada 28. oktobra lēmumu un norāda cita starpā, ka nav ievēroti Eiropas publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas noteikumi. Viņi uzskata, ka bija jāpiemēro Direktīvā 93/37 paredzētā publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra.

IV — Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedība Tiesā

16. Ar 2005. gada 7. aprīļa nolēmumu *Tribunal administratif de Lyon* apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādus trīs prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai līgums, ar ko pirmā līgumslēdzēja iestāde uztic otrajai līgumslēdzējai iestādei vispārīgās interesēs veikt teritorijas labiekārtošanu, kā ietvaros šī otrā līgumslēdzēja iestāde nodod pirmajai būves, kas paredzētas tās vajadzībām, kuram beidzoties, pirmā līgumslēdzēja iestāde automātiski kļūst par pārējo zemju un būvju, kas nav nodotas trešām personām, īpašnieci, ir būvdarbu publiskā iepirkuma līgums Direktīvas 93/37 1. panta grozītās redakcijas izpratnē?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai, lai novērtētu, vai ir sasniegts iepriekš minētais [ECU] 5 000 000 apmērs, kas noteikts Direktīvas 93/37 6. pantā, ir jāņem vērā tikai cena, kas samaksāta kā atlīdzība par līgumslēdzējai iestādei nodotajām būvēm, vai šī cenas un samaksātās līdzdalības summa pat tad, ja tā tikai daļēji attiecas uz šo būvju celtniecību, vai galu galā tā summa, ko veido visi darbi, līgumam beidzoties nenodotās lietas, kas automātiski kļūst par pirmās iestādes īpašumu, un kam vēlāk seko spēkā esošo līgumu izpilde un pielīgto parādu pārņemšana no otrās līgumslēdzējas iestādes puses?

3) Ja atbilde uz pirmajiem diviem jautājumiem ir apstiprinoša, vai, slēdzot šādu līgumu, pirmā līgumslēdzēja iestāde ir atbrīvota no iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, ko paredz minētā direktīva, tāpēc, ka šo līgumu var noslēgt vienīgi ar noteiktām juridiskām personām un ka šīs pašas procedūras piemēros otra līgumslēdzēja iestāde, lai piešķirtu tiesības slēgt tās būvdarbu publiskā iepirkuma līgumus?"

17. Tiesai mutvārdu un rakstiskus apsvērumus sniedza ne tikai Roānas komūna kā atbildētāja pamata prāvā, bet arī Francijas valdība, Lietuvas valdība, Austrijas valdība, Polijas valdība, kā arī Eiropas Kopienu komisija. Lietuvas valdība, Austrijas valdība un Polijas valdība iesniedza rakstveida apsvērumus. Prasītāji pamata prāvā neiesniedza dokumentu paredzētajā termiņā, bet sniedza Tiesai mutvārdu apsvērumus.

V — Tiesiskais vērtējums

A — *Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība*

18. Roānas komūna un Francijas valdība apšauba lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

19. Vispirms Roānas komūna apgalvo, ka atbildes uz iesniegtajiem prejudiciāliem jautājumiem nav nepieciešamas sprieduma pieņemšanai, jo Francijas likumdevējs ar atpakaļejošu spēku noteikti ir atļāvis tādus publiskā iepirkuma līgumus par teritorijas labiekārtošanu kā šajā lietā apstrīdētais (tā sauktā "validation législative"). No tā izriet, ka šī līguma tiesiskumu sakarā ar publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras neievērošanu vairs nevar apšaubīt.

20. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai vienīgi valsts tiesa ir kompetenta izvērtēt, ievērojot katras lietas īpatnības, gan vajadzību saņemt prejudiciālu nolēmumu, lai varētu pasludināt spriedumu, gan to jautājumu atbilstību, ko tā uzdod Tiesai. Tiesa var noraidīt iesniedzējtiesas lūgumu tikai tad, ja *ir acīmredzami skaidrs*, ka prasītajai Kopienu tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamata prāvas faktiskajiem apstākļiem vai priekšmetu vai ka jautājums ir vispārīgs vai hipotētisks, un, ja Tiesas rīcībā nav faktisko un tiesību elementu, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem [12]. Izņemot šādus gadījumus, Tiesai principā ir pienākums atbildēt uz prejudiciālajiem jautājumiem par Kopienu tiesību noteikumu interpretāciju [13].

21. Šajā lietā nekādā gadījumā nav *acīmredzami skaidrs*, ka *Tribunal administratif de Lyon* atbildes uz uzdotajiem jautājumiem

12 — Skat. 1995. gada 15. decembra spriedumu lietā C-415/93 *Bosman* (*Recueil*, I-4921. lpp., 59.–61. punkts); 2003. gada 18. novembra spriedumu lietā C-216/01 *Budějovický Budvar* (*Recueil*, I-13617. lpp., 47. punkts); 2005. gada 7. jūnija spriedumu lietā C-17/03 *VEMW* u.c. (Krājums, I-4983. lpp., 34. punkts) un 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-344/04 *International Air Transport Association* (Krājums, I-403. lpp., 24. punkts).

13 — Iepriekš 12. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā *Bosman*, 59. punkts, *Budějovický Budvar*, 47. punkts, un lietā *International Air Transport Association*, 24. punkts.

attiecībā uz Direktīvas 93/37 interpretāciju sprieduma pieņemšanai pamata prāvā nebūtu vajadzīgas.

22. Ir gan pareizi, ka Likuma Nr. 2005-809 11. pantā ar atpakaļejošu spēku ir atļauti noteikti publiskā iepirkuma līgumi par labiekārtošanu pat tādā gadījumā, ja tie noslēgti, neievērojot nepieciešamo publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.

23. Tomēr pamata prāvas priekšmets nav starp Roānas komūnu un *SEDL* noslēgtā *līguma* spēkā esamība, bet gan jautājums par to, vai ir spēkā *pilsētas pašvaldības padomes lēmums*, ar kuru Roānas pašvaldības padomes priekšsēdētājs ir pilnvarots šo līgumu parakstīt. Tātad būtībā ir runa par komūnas iekšēju strīdu, sakarā ar kuru vispirms jāpārbauda Roānas komūnas vadības institūciju pilnvaras [14]. Lai izlemtu šo lietu, var būt ļoti būtiski, kādi Eiropas publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas noteikumi ir jāievēro, pat tad, ja ar *SEDL* noslēgtais līgums ārēji šķiet spēkā esošs. Katrā ziņā nav jau iepriekš izslēgts, ka komūnas pašvaldības padomes lēmuma atcelšana apsverama arī tādā gadījumā, ja tiek atzīts, ka saskaņā ar to pats ar pilsētas attīstības sabiedrību noslēgtais publiskais līgums par teritorijas labiekārtošanu nav apstrīdams tiesā. Vienīgi valsts tiesas uzdevums ir izvērtēt pilsētas pašvaldības padomes lēmuma iespējamās spēkā neesamības sekas attiecībā uz līgumu starp Roānas komūnu un *SEDL*.

24. No minētā izriet, ka Roānas komūnas arguments par iesniegto jautājumu nepieņemamību ir jānoraida.

25. Francijas valdība norāda, ka atbildes uz iesniegtajiem jautājumiem nav vajadzīgas sprieduma pieņemšanai arī tā iemesla dēļ, ka tie attiecas uz strīdu par publisku teritorijas labiekārtošanas līgumu. Faktiski tāda komūnas izklaides centra izveide kā pamata prāvā nav teritorijas labiekārtošanas projekts. Tādējādi Tiesai iesniegtie jautājumi ir tīri hipotētiski.

26. Arī šis arguments nav pārliecinošs. Proti, nav svarīgi, kā kvalificējams ar *SEDL* noslēg-

14 — Tā kā līdz ar to publiskā ietvaru līguma spēkā esamība pamata prāvā vispār nav pārbaudāma, nepastāv iespēja, ka iesniedzējtiesai Likuma Nr. 2005-809 11. pants *nebūtu jāpiemēro*, jo tas ir pretējs Kopienu tiesībām (par valsts tiesu pienākumu nepiemērot tiesību normas, kas ir pretējas Kopienu tiesībām, skat. pastāvīgo judikatūru kopš 1978. gada 9. marta sprieduma lietā 106/77 *Simmenthal* (*Recueil*, 629. lpp., 21. un 24. punkts), kas pēdējo reizi ir apstiprināta ar 2005. gada 3. maija spriedumu apvienotajās lietās C-387/02, C-391/02 un C-403/02 *Berlusconi* u.c. (Krājums, I-3565. lpp., 72. punkts un tajā minētajās atsauces)).

tais līgums saskaņā ar valsts tiesībām un vai Roānas komūna, kā arī iesniedzējtiesa pareizi vai nepareizi balstās uz publisku līgumu par teritorijas labiekārtošanu [15]. Šajā sakarā jāatgādina, ka, piemērojot EKL 234. pantā noteikto procedūru, Tiesa ir kompetenta vienīgi interpretēt Kopienu tiesības, bet tai nav ne jāveic valsts noteikumu interpretācija, ne jāsprież par to, vai iesniedzējtiesas sniegtā interpretācija ir pareiza [16]. Tiesai ir jāņem vērā iesniedzējtiesas definētais faktisko un tiesisko apstākļu kopums, kādā tiek izteikti prejudiciālie jautājumi [17].

27. Pat tādā gadījumā, ja līgums starp Roānas komūnu un *SEDL* īstenībā nebūtu kvalificējams kā publisks līgums par teritorijas labiekārtošanu, Tiesas rīcībā šajā lietā būtu pietiekami daudz informācijas par pamata prāvas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi uz uzdotajiem jautājumiem par Direktīvas 93/37 interpretāciju. Kā minēts iepriekš, iesniedzējtiesa uzdod šos jautājumus sakarā ar konkrētu tiesas procesu par Roānas komūnas pašvaldības padomes lēmuma spēkā esamību, un tādējādi tos nekādā gadījumā nevar uzskatīt par hipotētiskiem.

28. No minētā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu jāatzīst par pieņemamu.

B — *Prejudiciālo jautājumu saturiskais vērtējums*

1) Par pirmo jautājumu: "Būvdarbu publiskā iepirkuma līguma" jēdziens

29. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tas ir būvdarbu publiskā iepirkuma līgums Direktīvas 93/37 1. panta nozīmē, ja pirmā publiskā līgumslēdzēja iestāde uztic otrai publiskai līgumslēdzējai iestādei pilsētas attīstības projektu — izklaides centra projektēšanu un izveidi, no kura tikai dažas daļas paredzētas pirmajai publiskajai līgumslēdzējai iestādei, bet pārējās daļas otra publiskā līgumslēdzēja iestāde tieši pārdod trešām personām, turklāt, līgumam beidzoties, pirmā publiskā līgumslēdzēja iestāde kļūst par neatsavināto zemju un būvju īpašnieci un uzņemas zaudējumu risku kopumā.

15 — Šajā sakarā arī 2005. gada 20. oktobra spriedums lietā C-264/03 Komisija/Francija (Krājums, I-8831. lpp., 36. punkts). Atbilstoši tam nav jāizvērtē, kā valsts tiesības kvalificē noteiktu līgumu, ja ir jānoskaidro, vai šis līgums ir publiskā iepirkuma līgums valsts [publiskā iepirkumu] līgumu piešķiršanas direktīvu izpratnē.

16 — 2006. gada 12. janvāra spriedums lietā C-246/04 *Turn- und Sportunion Waldburg* (Krājums, I-589. lpp., 20. punkts) un 2006. gada 10. janvāra spriedums lietā C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze* (Krājums, I-289. lpp., 63. punkts).

17 — Iepriekš 16. zemsvītras piezīmē minētais spriedums *Turn- und Sportunion Waldburg*, 21. punkts, un 2005. gada 30. jūnija spriedums lietā C-28/04 *Tod's* un *Tod's France* (Krājums, I-5781. lpp., 14. punkts un tajā minētās atsauces).

30. Saskaņā ar Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunktā sniegto definīciju būvdarbu publiskā iepirkuma līgumi ir līgumi, kas peļņas nolūkos rakstveidā noslēgti starp būvuzņēmēju un līgumslēdzēju iestādi.

a) Līguma priekšmets: Nošķiršana no publiskiem pakalpojumu līgumiem un citiem publiskiem līgumiem

31. Būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu priekšmets saskaņā ar Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunktu var būt trīs veidu būvniecības pakalpojumi [18]:

— būvdarbu, kas saistīti ar kādu no Direktīvas 93/37 II pielikumā minētajām darbībām, veikšana vai vienlaikus veikšana un projektēšana [19];

— būves celtniecības darbu veikšana vai vienlaikus veikšana un projektēšana; turklāt būve ir jāsaprot kā pazemes un virszemes darbu kopuma iznākums, kas pēc būtības spēj pildīt kādu saimniecisku vai tehnisku funkciju (Direktīvas 93/37 1. panta c) apakšpunkts); vai

— [trešo personu [20]] īstenota būvdarbu veikšana ar jebkādiem līdzekļiem, saskaņā ar publiskās līgumslēdzējas iestādes norādītajām prasībām.

32. Atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajai informācijai Roānā paredzētais izklaides centrs ietver daudzfunkcionāla kinoteātru kompleksa, komerctelpu, publiskas automašīnu novietnes, kā arī piekļuves ceļu un publisku telpu izbūvi; nākamajos posmos notiks pārējo komerctelpu un viesnīcas celtniecība.

33. Šāda izklaides centra izveidei nepieciešami būvniecības pakalpojumi Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunkta visu trīs variantu izpratnē: pirmkārt, tā ir būve, kuras izveidei nepieciešamas daudzas Direktīvas

18 — Skat. arī 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-399/98 *Ordine degli Architetti delle province di Milano e Lodi* u.c., saukta "Scala de Milan" (*Recueil*, I-5409. lpp., 58. punkts).

19 — Direktīvas 93/37 II pielikumā ir ietverts profesionālo darbību saraksts saskaņā ar Eiropas Kopienu saimniecisko darbību vispārējo klasifikāciju (*NACE*). Tajā iekļauta cita starpā *NACE* pozīcija 501.1 "Vispārējo būvdarbu darbuzņēmēji", kas ietverta *NACE* 501. grupā "Dzīvokļu, biroju, slimnīcu un citu dzīvojamo un nedzīvojamo ēku celtniecība".

20 — Skaidrā piebilde "trešo personu" nav direktīvas citu valodu redakcijās.

93/37 II pielikumā minētās darbības[21]; otrkārt, *SEDL* šajā gadījumā būvē izklaides centru, izmantojot trešo darbuzņēmēju būvniecības pakalpojumus atbilstoši Roānas komūnas detalizēti paredzētajām prasībām[22], kā arī to uzraudzībā[23]; un, treškārt, tāds izklaides centrs kā šajā lietā strīdīgais ir būvdarbu kopuma iznākums, kas, ņemot vērā paredzēto pilsētas infrastruktūras uzlabošanu[24], pilda saimniecisku funkciju[25]; tādējādi tā ir būve Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunkta, skatīta kopā ar c) apakšpunktu izpratnē[26]. Tātad katrs no šiem trim aspektiem liecina par to, ka tāda izklaides centra izveide kā Roānas komūnas paredzētais būtībā ietilpst Direktīvas 93/37 materiāltiesiskajā piemērošanas jomā.

34. Šajā gadījumā starp Roānas komūnu un *SEDL* noslēgtais līgums atbilstoši tā priekšmetam ietvēra ne tikai komūnas izklaides centra *izveidi*. *SEDL* tika uzticēts cita starpā iegādāties zemes gabalus un meklēt finansējumu, sastādīt un izpildīt noteiktus grāmatvedības dokumentus, organizēt projektēšanas darbus un procedūru projektēšanas biroju atlases nolūkā, veikt būvdarbus, kā arī koordinēt projektu un informēt komūnu.

35. Paredzot šos papildu uzdevumus, Roānas komūnas un *SEDL* līgumā ir iekļauti arī pakalpojumu elementi. Ņemot vērā minēto, rodas jautājums par būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu, no vienas puses, un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu Direktīvas 92/50 1. panta a) apakšpunkta izpratnē[27], no otras puses, nošķiršanu. To Tiesai norādīja arī vairāki prāvas dalībnieki.

36. No iepriekš minētajiem pakalpojumu elementiem vienīgi būves *projektēšana* noteikti ietilpst Direktīvas 93/37 materiāltiesiskajā piemērošanas jomā, ja līgums *vienlaikus* attiecas uz būves projektēšanu un būvdarbu veikšanu (skat. Direktīvas 93/37 1. pan-

21 — Skat. iepriekš šo secinājumu 31. punktu, pirmais ievilkums.

22 — Skat. iepriekš šo secinājumu 31. punktu, trešais ievilkums. Skat. arī šo secinājumu 52. un 53. punktu.

23 — No lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu šajā sakarā īpaši izriet, ka *SEDL* izstrādātie projekti jāiesniedz Roānas komūnai, lai saņemtu attiecīgu atļauju, tāpat arī tas, ka Roānas komūna pieprasa *SEDL* iesniegt visus dokumentus, uzrauga visas būvdarbu vietas, var iekļūt tajās un celt iebildumus.

24 — Lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu būve ir skaidri nosaukta par pilsētas attīstības projektu.

25 — Šajā sakarā — attiecībā uz automaģistrāles posmu izveidi — 2000. gada 12. septembra spriedums lietā C-276/97 Komisija/Francija (*Recueil*, I-6251. lpp., 32. punkts) un 2005. gada 27. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-187/04 un C-188/04 Komisija/Itālija (Krājumā nav publicēts, 28. punkts).

26 — Skat. iepriekš šo secinājumu 31. punktu, otrais ievilkums.

27 — Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīva 92/50/EEK par to, kā koordinēt procedūras, ar ko piešķir pakalpojumu valsts līgumus, OV L 209, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva 92/50". Šo direktīvu atcēla un aizstāja ar Direktīvu 2004/18, kas stājās spēkā tikai ar 2006. gada 31. janvāri, tādējādi šie tiesību normu grozījumi neattiecas uz pamata prāvas faktiem.

ta a) apakšpunktu). Tas viennozīmīgi attiecas uz tādu publisku līgumu par teritorijas labiekārtošanu kā starp Roānas komūnu un *SEDL* noslēgtais, jo saskaņā ar to *SEDL* skaidri ir uzticēta kā projektēšana, tā arī būvdarbu veikšana.

37. Ņemot vērā visus pārējos pakalpojumu elementus, jāpieņem, ka tas ir *jaukta tipa līgums*, kam jāizvērtē galvenais uzdevums, lai to varētu tiesiski kvalificēt. Tikai tādā gadījumā, ja projektēšana un būvdarbu veikšana salīdzinājumā ar pārējiem uzdevumiem ir galvenais līguma priekšmets, tas ir būvdarbu publiskā iepirkuma līgums; būves projektēšanai un būvdarbu veikšanai nedrīkst būt tikai pakārtota nozīme [28].

38. Šis izvērtējums ietilpst valsts tiesas kompetencē [29]. Tiesa tomēr var valsts tiesai sniegt norādījumus attiecībā uz interpretāciju, kas tai atvieglo sprieduma pieņemšanu un pēc kuriem tai jāvadās [30].

39. Principā pamats jaukta tipa līguma galvenā priekšmeta noteikšanai var būt līgumā paredzēto darbu vērtība un tā sastāvdaļu nozīmīguma novērtēšana. Ja var noteikt atsevišķu veicamo darbu cenu, tad projektēšanas un būvniecības darbu vērtība jāattiecina pret pārējo sniedzamo pakalpojumu vērtību. Tomēr līgums ir objektīvi jāaplūko kā vienots kopums. Tikai tādējādi ir iespējams novērtēt, vai būvdarbi ne tikai kvantitatīvi, bet arī kvalitatīvi ir līguma galvenais priekšmets [31].

40. Šajā gadījumā nav zināms, kāda ir *SEDL* veicamo darbu izmaksu tāmes vērtība [32]. Tādēļ būtisks ir tikai objektīvs līguma kopuma izvērtējums, tas ir, *SEDL* ir uzticēta tāda pilsētas attīstības projekta īstenošana kā

28 — Šajā sakarā skat. Direktīvas 92/50 preambulas 16. apsvērumu, kura saturu apstiprina arī Direktīvas 2004/18 preambulas 10. apsvērums. Attiecībā uz prasību izvērtēt galveno uzdevumu, lai nošķirtu Direktīvas 93/37 materiāltiesiskās piemērošanas jomu no pārējām publisko līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas direktīvām, skat. arī 1994. gada 19. aprīļa spriedumu lietā C-331/92 *Gestión Hotelera Internacional* (*Recueil*, I-1329. lpp., 26.–29. punkts).

29 — Iepriekš 28. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Gestión Hotelera Internacional*, 28. punkts; skat. arī 2006. gada 19. janvāra spriedumu lietā C-265/04 *Bouanich* (Krājums, I-923. lpp., 54. punkts).

30 — Pastāvīgā judikatūra, skat., piem., iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu *Scala de Milan*, 48. punkts.

31 — Publisko pakalpojumu un piegādes līgumu nošķiršana saskaņā ar Direktīvas 92/50 2. pantu notiek, tikai pamatojoties uz attiecīgo pakalpojumu un ražojumu vērtību (skat. 2006. gada 11. maija spriedumu lietā C-340/04 *Carbotermo* u.c., Krājums, I-4137. lpp., 31. punkts), bet nav attiecīgas tiesību normas, lai nošķirtu pakalpojumu līgumus no būvdarbu līgumiem. Attiecībā uz pēdējo minēto Direktīvas 92/50 preambulas 16. apsvērums nosaka *kvalitatīvus kritērijus* (līguma priekšmetam ir jābūt "būves izveidei"); vēl skaidrāk šis noteikums par kvalitatīviem kritērijiem paredzēts Direktīvas 2004/18 preambulas 10. apsvērumā, kurā ir runa par "citiem pakalpojumiem, kas vajadzīgi šādu darbību realizācijai", kas "ir saistīti ar galveno līguma priekšmetu un var izrietēt no tā vai to papildināt".

32 — Atsevišķi cena ir noteikta tikai publiskajai autonovietnei, kas paredzēta Roānas komūnas vajadzībām. Attiecībā uz pārējo ir paredzēta vienīgi Roānas komūnas sniegtā projekta līdzfinansējuma kopsumma. Roānas komūna ir arī paziņojusi, ka, līgumam beidzoties, tā piekrīt kļūt par izklaides centra trešām personām nepārdoto daļu īpašnieci, kā arī pārņemt pielīgtos parādus.

komūnas izklaides centra izveide. Uzdevums iegādāties zemes gabalus un meklēt finansējumu kalpoja tikai šī projekta sagatavošanai. Tas pats attiecas uz *SEDL* uzticēto projektēšanas biroju atlasi. Kas attiecas uz projekta koordinēšanu, kā arī pienākumu informēt komūnu un iesniegt un izpildīt grāmatvedības dokumentus, tad tie ir vienīgi papildu pienākumi, kas saistīti ar izklaides centra projektēšanu un būvdarbiem, ko veic *SEDL*. Arī uzdevumam veikt lielu izklaides centra daļu pārdošanu, salīdzinot ar projektēšanu un būvdarbu veikšanu, šķiet, ir pakārtota nozīme.

41. Tas ir pareizi, ka iesniedzējtiesa norāda, ka nevar uzskatīt par mazsvarīgu tādu kā šajā lietā aplūkoto būvju izveidi, ņemot vērā pārējo darbu, par kuriem ir runa, veidu un nozīmi. Tieši otrādi, atbilstoši Tiesas rīcībā esošajai informācijai attiecībā uz pamata prāvas faktiem komūnas izklaides centra projektēšana un būvdarbu kopuma veikšana ir galvenais uzdevums, ko Roānas komūna ir uzdevusi *SEDL*.

42. Pret tāda līguma kā šajā lietā aplūkotais kā būvdarbu līguma kvalifikāciju neiebilst ne apstāklis, ka izveidojamais izklaides centrs ir paredzēts kā pilsētas attīstības projekts, ne tas, ka relatīvi nelielai šī izklaides centra daļai — publiskai autonovietnei, piekļuves ceļiem un publiskām telpām — pēc izbūves bija jāpāriet komūnas īpašumā, bet pārējās būves ir paredzēts pārdot trešām personām. Jēdziens "būvdarbu publiskā iepirkuma līgums" nav atkarīgs no izveidojamās būves izmantošanas mērķa. Tiesa jau agrāk ir nospriedusi, ka ar to ir tikai jāsaprot līgumi, kurus līgumslēdzēja iestāde ir piešķīrusi ar mērķi apmierināt vispārējas intereses [33]. Tāpat nav starpības arī, vai publiskā līgumslēdzēja iestāde izveidojamo būvi vēlas izmantot pati vai paredz to nodot vispārēju interešu apmierināšanai vai arī noteiktu trešo personu rīcībā.

43. Tieši pretēji, Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunkts jāinterpretē, ņemot vērā šī tiesību akta mērķi [34], saskaņā ar kuru būvdarbu publisko līgumu jomā mērķis ir sasniegt uzņēmējdarbības brīvības un pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu atcelšanu un nodrošināt efektīvas konkurences attīstību atbilstošajā tirgū [35]. Šie mērķi ir apdraudēti arī tad, ja publiskā līgumslēdzēja iestāde noslēdz līgumu par būves izveidi, kurai — piemēram, kā labiekārtošanas un

33 — 1998. gada 15. janvāra spriedums lietā C-44/96 *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c. (*Recueil*, I-73. lpp., 32. punkts); šajā pašā sakarā 2004. gada 18. novembra spriedums lietā C-126/03 Komisija/Vācija (Krājums, I-11197. lpp., 18. punkts) un 2005. gada 11. janvāra spriedums lietā C-26/03 *Stadt Halle* un *RPL Lochau* (Krājums, I-1. lpp., 26. punkts).

34 — Iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Scala de Milan*, 52., 54. un 75. punkts.

35 — Skat. it īpaši Direktīvas 93/37 preambulas otro un desmito apsvērumu, kā arī iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Scala de Milan*, 52. un 75. punkts; 2001. gada 27. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-285/99 un C-286/99 *Impresa Lombardini* (*Recueil*, I-9233. lpp., 34. un 35. punkts); 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-470/99 *Universale-Bau* u.c. (*Recueil*, I-11617. lpp., 51. un 89. punkts) un 2004. gada 7. oktobra spriedumu lietā C-247/02 *Sintesi* (Krājums, I-9215. lpp., 35. punkts); līdzīgi arī iepriekš 31. zemsvītras piezīmē minētajā spriedumā lietā *Carbotermo*, 58. punkts.

pilsētas attīstības pasākumam vai sociālās politikas apsvērumu dēļ — pilnībā vai daļēji jākalpo vispārējām vai trešo personu interesēm. Proti, dodot priekšroku noteiktiem tirgus dalībniekiem, konkurences izkropļošanas risks rodas jau tādā gadījumā, ja publiska līgumslēdzēja iestāde nolemj uzticēt būves izveidi uzņēmējam neatkarīgi no tā, kādu iemeslu dēļ un kādā sakarā būve tiks izveidota un kāds būs tās izmantošanas mērķis.

44. Arī tas, ka *SEDL* ir uzdots iegādāties zemes gabalu un Roānas komūna tai pienākošās izklaides centra daļas — publisko autonovietni, piekļuves ceļus un publiskās telpas — iegūst no *SEDL* tikai tad, *kad tās ir pabeigtas*[36], neizslēdz šo publisko tiesību līgumu par teritorijas labiekārtošanu no Direktīvas 93/37 materiāltiesiskās piemērošanas jomas. Līguma starp Roānas komūnu un *SEDL* priekšmets saskaņā ar rīcībā esošo informāciju nekādā ziņā nav tikai pabeigta izklaides centra nodošana, bet viennozīmīgi arī būves projektēšana un būvdarbu veikšana saskaņā ar komūnas prasībām, ko *SEDL* ir skaidri apņēmusies līgumā. Tieši otrādi, Roānas komūna ir ne tikai izlēmusi pirkt pabeigtu būvi, bet arī uzdevusi tās īstenošanu.

36 — Francijas tiesību izpratnē tā ir tā dēvētā "vente en l'état futur d'achèvement".

45. Šī paša iemesla dēļ strīdīgo līgumu nevar cita starpā kvalificēt kā *publisku piegādes līgumu* Direktīvas 93/36[37] 1. panta a) apakšpunkta izpratnē. Kā minēts, nepieciešamie projektēšanas darbi un būvdarbi nekādā gadījumā nav papildu pakalpojumi, bet ir noslēgtā līguma galvenais uzdevums. Šādā gadījumā ir piemērojami īpašie noteikumi par būvdarbu publiskā iepirkuma līgumiem[38].

46. No *SEDL* piešķirtajām tiesībām lielas izklaides centra daļas tieši pārdot trešām personām nevar secināt, ka tā ir *būvdarbu publiskā iepirkuma koncesija* Direktīvas 93/37 1. panta d) apakšpunkta izpratnē. Par koncesiju liecina trīsstūrveida attiecības starp Roānas komūnu, *SEDL* un trešiem pircējiem, no kuru maksājumiem *SEDL* saņems lielāko atlīdzības daļu. Tomēr publisku koncesiju papildus raksturo tas, ka publiskās līgumslēdzējas iestādes līgumpartneris uzņemas darījuma ekonomisko risku[39]. Šajā gadījumā šī elementa nav, tomēr Roānas komūna līgumā ir apņēmusies, līgumam

37 — Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīva 93/36/EEK, ar ko koordinē piegāžu valsts līgumu piešķiršanas procedūras (OV L 199, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva 93/36"). Šī direktīva ir atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2004/18, kas tomēr ir spēkā tikai no 2006. gada 31. janvāra, līdz ar to šim tiesību normu grozījumam nav nozīmes pamata prāvā.

38 — Direktīvas 93/36 1. panta a) apakšpunkta otrais teikums, skat. arī iepriekš 28. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Gestión Hotelera Internacional*, 25. un 26. punkts.

39 — Šajā sakarā — lai nošķirtu publiskus pakalpojumu līgumus no publisko pakalpojumu koncesijām — 2005. gada 13. oktobra spriedums lietā C-458/03 *Parking Brixen* (Krājums, I-8585. lpp., 40. punkts).

beidzoties, izklaides centra nepārdotās daļas pārņemt savā īpašumā un uzņemties projekta zaudējumu risku kopumā.

47. Ņemot vērā iepriekš minēto, tāds līgums kā starp Roānas komūnu un *SEDL* noslēgtais sakarā ar tā priekšmetu ir kvalificējams kā būvdarbu publiskā iepirkuma līgums un ietilpst Direktīvas 93/37 piemērošanas jomā.

b) Līgums, kas peļņas nolūkos rakstiski ir noslēgts starp būvuzņēmēju un publisku līgumslēdzēju iestādi

48. Saskaņā ar Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunktu, lai būvuzņēmējs uzņemtos būvdarbus, jābūt peļņas nolūkos rakstiski noslēgtam līgumam starp līgumslēdzēju iestādi un būvuzņēmēju.

49. Kā teritoriāla apvienība Roānas komūna ir *publiska līgumslēdzēja iestāde* (skat. Direktīvas 93/37 1. panta b) apakšpunktu). Tas apstāklis, ka, iespējams, *SEDL* vispirms izklaides centru uzbūvēs savā vārdā un pēc tam — daļēji — nodos Roānas komūnas īpašumā, nav pretrunā komūnas kā būvdarbu publiskā iepirkuma līgumslēdzējas iestādes statusam [40].

50. Direktīvā 93/37 "būvuzņēmēja" jēdziens nav precīzāk definēts. Konkurences tiesībās "uzņēmuma" jēdziens ietver ikvienu vienību, kas veic ekonomisku darbību, neatkarīgi no šīs vienības juridiskā statusa un tās finansējuma veida, turklāt ikviena darbība, kas ietver preču vai pakalpojumu piedāvāšanu noteiktā tirgū, ir ekonomiska darbība [41]. Šo atbilstošā jēdziena definīciju var attiecināt arī uz publisko iepirkumu jomu. Atbilstoši Direktīvas 93/37 mērķim, lai sasniegtu brīvību veikt uzņēmējdarbību un brīvību sniegt pakalpojumus un lai nodrošinātu efektīvu konkurenci valsts [publiskā iepirkuma] līgumu jomā [42], "būvuzņēmēja" jēdziens jāsaprot plaši. To apstiprina arī Direktīvas 2004/18 1. panta 8. punktā sniegtā legālā definīcija, kas izmantojama turpmāk. Atbilstoši šai normai ar terminu "būvuzņēmējs" konkurences tiesību izpratnē apzīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu vai valsts iestādi, vai šādu personu vai struktūru grupu, kas tirgū piedāvā attiecīgo pakalpojumu realizāciju.

40 — Iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums *Scala de Milan*, 95. punkts.

41 — Pastāvīgā judikatūra, skat. arī 16. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Cassa di Risparmio di Firenze*, 107. un 108. punkts, un 2006. gada 23. marta spriedumu lietā C-237/04 *Enirisorse* (Krājums, I-2843. lpp., 28. un 29. punkts un tajos minētās atsauces).

42 — Direktīvas 93/37 preambulas otrais apsvērums un desmitā apsvēruma pirmais teikums. Skat. šo secinājumu 43. punktu.

51. Attiecībā uz būvju projektēšanas un būvdarbu veikšanas pakalpojumiem, kādi šajā lietā bija nepieciešami Roānas komūnai, pastāv tirgus. Šajā tirgū līdzās privātiem uzņēmējiem pakalpojumus piedāvā arī pilsētas attīstības sabiedrības ar jauktu kapitālu. Šāda veida sabiedrība var būt [būv]uzņēmējs Direktīvas 93/37 izpratnē.

52. Tam, ka pilsētas attīstības sabiedrība *SEDL* ir uzņēmēja, jau no sākuma nav pretrunā apstāklis, ka tā būvju projektēšanu un būvdarbus, iespējams, nevar veikt un neveiks ar saviem līdzekļiem, bet tā lielā mērā vai pilnīgi ir atkarīga no apakšuzņēmēju pakalpojumiem[43]. Saskaņā ar šo tiesību normu būvdarbus var veikt "vienalga, ar kādiem līdzekļiem"[44]. Tas, ka tiesību norma paredz arī apakšuzņēmēju izmantošanu, īpaši redzams vācu valodas redakcijā; tajā ir runa par "trešo personu" veiktiem būvdarbiem.

53. Tātad, ja pilsētas attīstības sabiedrība piedāvā būves projektēšanu un izveidi, kaut arī tas notiek, izmantojot apakšuzņēmējus, uzņēmēja Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunkta izpratnē ir pati sabiedrība. Šādā gadījumā pilsētas attīstības sabiedrība ir kaut kas vairāk nekā tikai publiskās līgumslēdzējas iestādes pilnvarotā (franču valodā — "mandataire"), kas tai palīdz vienīgi meklēt piemērotus uzņēmējus un darbojas kā koordinators. Tas, kuram pašam ir uzticēts veikt būves projektēšanu un būvdarbu veikšanu[45], ir uzņēmējs Direktīvas 93/37 izpratnē.

54. Katrā ziņā Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunkta izpratnē nolūks gūt peļņu nav obligāta uzņēmumu raksturojoša īpašība. Tas izriet jau no fakta, ka publisku darbu veikšanu var uzticēt arī publiskām līgumslēdzējām iestādēm[46]. Ja stāvoklis tirgū nav izdevīgs, pat privātiem uzņēmumiem var būt interese uzņemties darbus, no kuriem tie negaida nekādu vai ievērības cienīgu peļņu, lai šādā veidā labāk segtu vismaz savas nemainīgās izmaksas. Ņemot vērā minēto, arī šajā gadījumā *SEDL* kā uzņēmuma statusam nav pretējs tas, ka publiski tiesiskā līgumā par teritorijas labiekārtošanu tai ir uzlikts pienākums iespējamo pārpalikumu pēc komūnas izklaides centra ierīkošanas un pārdošanas samaksāt Roānas komūnai[47].

43 — Iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Scala de Milan*, 90. punkts. Attiecībā uz apakšuzņēmēju izmantošanu skat. arī — sakarā ar publisko pakalpojumu līgumiem — 1999. gada 2. decembra spriedumu lietā C-176/98 *Holst Italia* (*Recueil*, I-8607. lpp., 26. un turpmākie punkti) un iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/Vācija, 18. punkts.

44 — Skat. arī šo secinājumu 31. punktu, trešais ievilkums.

45 — Publiskajā līgumā par teritorijas labiekārtošanu (skat. 2. panta 4. punktu) *SEDL* skaidri ir apņēmusies pati veikt būvdarbus: "[..] l'Aménageur s'engage, pour sa part, à [..] réaliser la construction des volumes, y compris les parkings [..]".

46 — 1999. gada 18. novembra spriedums lietā C-107/98 *Teckal* (*Recueil*, I-8121. lpp., 50. punkts, otrais teikums) un 2000. gada 7. decembra spriedums lietā C-94/99 *ARGE* (*Recueil*, I-11037. lpp., 40. punkts); tajā pašā nozīmē 33. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/Vācija (18. un 19. punkts) un 2005. gada 13. janvāra spriedums lietā C-84/03 Komisija/Spānija (Krājums, I-139. lpp., 38.–40. punkts).

47 — Publiskā līguma par teritorijas labiekārtošanu 22. panta otrā daļa.

55. 2002. gada 25. novembrī starp Roānas komūnu un *SEDL* tika noslēgts *rakstisks līgums*. Tas, ka līgums ir publisks un eventuāli atļauj *SEDL* īstenot noteiktas suverēnas tiesības, proti, veikt atsavināšanu, nav pretrunā tā kā līguma Direktīvas 93/37 1. panta a) apakšpunkta izpratnē klasifikācijai [48].

56. Jau uzreiz var apgalvot, ka šajā lietā nav runa par *iekšēju darījumu vai kvaziiekšēju darījumu* [49] *Teckal* lietas judikatūras izpratnē [50] tādēļ, ka *SEDL* ir sabiedrība ar jauktu kapitālu un tās dalībnieces teritoriālas apvienības nevar to kontrolēt kā savus dienestus [51].

57. Līgums vienmēr ir noslēgts *peļņas nolūkos*, ja publiskā līgumslēdzēja iestāde par uzņēmēja sniegtajiem pakalpojumiem maksā viņam atlīdzību [52]. Atbilstoši Direktīvas 93/37 mērķim atvērt tirgu būvdarbu publiskā iepirkuma līgumiem un vienlaicīgi sasniegt brīvību veikt uzņēmējdarbību un brīvību sniegt pakalpojumus šajā jomā [53], jēdziens "peļņas nolūkos" jāinterpretē plaši. Tas ietver ne tikai atlīdzību naudā, bet arī jebkuras saistības, ko publiskā līgumslēdzēja iestāde uzņemas kā pretpakalpojumu par būvdarbu līguma izpildi, piemēram, solījumu veikt konkrētus maksājumus projekta finansēšanā vai iespējamo zaudējumu, kas rodas, īstenojot projektu, segšanu.

58. Šajā gadījumā Roānas komūna ir ne tikai apņēmusies samaksāt EUR 2 925 000 par publiskās autonovietnes nodošanu tās īpašumā. Tā ir apsolījusi arī līdzfinansējumu visām paredzētajām būvēm, EUR 2 443 103 pirmajai kārtai un EUR 3 034 341 visam projektam kopumā. Vienlaikus ir paredzēts, ka, līgumam beidzoties, trešām personām nepārdotie zemes gabali un būves automātiski pāriet Roānas komūnas īpašumā, turklāt komūna arī turpmāk nodrošina spēkā esošo līgumu izpildi un pārņem *SEDL* pielīgtos

48 — Iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Scala de Milan*, 73. punkts.

49 — Skat. šajā sakarā manus 2005. gada 1. martā sniegtos secinājumus lietā C-458/03 *Parking Brixen* (Krājums, I-8585. lpp., 2. punkts).

50 — 46. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Teckal*, 50. punkts, otrais teikums, un 2003. gada 8. maija spriedums lietā C-349/97 Spānija/Komisija (*Recueil*, I-3851. lpp. 204. punkts, ceturtais teikums); iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, 49. punkts, otrais teikums; 2005. gada 13. janvāra spriedums lietā C-84/03 Komisija/Spānija (Krājums, I-139. lpp. 38. punkts); 2005. gada 10. novembra spriedums lietā C-29/04 Komisija/Austrija (Krājums, I-9705. lpp., 34. punkts) un iepriekš 31. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Carbotermo*, 33. punkts; skat. arī — attiecībā uz situācijām, kas nav direktīvu par konkurences tiesībām piemērošanas jomā — iepriekš 39. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Parking Brixen*, 58., 59. un 62. punkts, un 2006. gada 6. aprīļa spriedumu lietā C-410/04 *ANAV* (Krājums, I-3303. lpp., 24. un turpmākie punkti).

51 — Iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, 49. punkts; 50. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/Austrija, 46. punkts, un 50. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *ANAV*, 31. punkts.

52 — Šajā sakarā skat. iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Scala de Milan*, 77. punkts.

53 — Direktīvas 93/37 preambulas otrais apsvērums un desmitā apsvēruma pirmais teikums. Skat. arī šo secinājumu 43. punktu.

parādus. Katra no šīm saistībām ir publiskas līgumslēdzējas iestādes pretpakalpojums par *SEDL* veiktā komūnas izklaides centra projektēšanu un uzbūvēšanu. Ņemot vērā minēto, tāds publisks līgums kā šis ir līgums peļņas nolūkos.

2) Par otro jautājumu: robežvērtību aprēķināšana

60. Otrais iesniedzējtiesas jautājums attiecas uz līguma vērtību Direktīvas 93/37 6. panta, kas grozīts ar Direktīvu 97/52, izpratnē.

c) Pagaidu secinājumi

59. Ņemot vērā minēto, tāds publisks līgums kā pamata prāvā apstrīdētais atbilst visām būvdarbu publiskā iepirkuma līguma prasībām. Tāpēc uz pirmo iesniegto jautājumu jāatbild šādi:

Līgums, ar ko pirmā līgumslēdzēja iestāde uztic otrai līgumslēdzējai iestādei pilsētas attīstības pasākumu — projektēt un būvēt izklaides centru, no kura pēc būves pabeigšanas tikai atsevišķas daļas paredzētas pirmās publiskās līgumslēdzējas iestādes vajadzībām, bet pārējās otra publiskā līgumslēdzēja iestāde tieši pārdos trešām personām, turklāt, līgumam beidzoties, pirmā publiskā līgumslēdzēja iestāde pārņems savā īpašumā nepārdotās būves daļas un segs kopējo zaudējumu risku, ir būvdarbu publiskā iepirkuma līgums Direktīvas 97/37 1. panta a) apakšpunkta izpratnē.

61. Grūtības aprēķināt līguma vērtību šajā lietā rodas tādēļ, ka *SEDL* ieņēmumi no komūnas izklaides centra projektēšanas un būvniecības darbiem sastāv no vairākām daļām: pirmkārt, Roānas komūna maksā summu EUR 2 925 000 apmērā par publiskās autonovietnes izveidi; otrkārt, Roānas komūna nodrošina līdzfinansējumu attiecībā uz visām ceļamajām būvēm, kurš pēc tāmes ir EUR 2 443 103 pirmajai būvdarbu kārtai un EUR 3 034 341 visam projektam, un, treškārt, *SEDL* gūst ieņēmumus no to izklaides centra daļu pārdošanas trešām personām, kas nav paredzētas Roānas komūnas vajadzībām. Publiskajā līgumā par teritorijas labiekārtošanu minētā peļņa no pārdošanas ir EUR 8 099 000.

62. Iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, kādi aspekti jāņem vērā, aprēķinot līguma vērtību; šajā lietā no tā ir atkarīgs, vai ir pārsniegta robežvērtība 5 000 000 SDR. Direktīvas 93/37 6. panta tekstā tas nav noteikts. Tomēr no šīs Direktīvas mērķa var

secināt par svarīgiem aspektiem, kas jāņem vērā, aprēķinot līguma vērtību.

63. Kā jau minēts, Direktīvas 93/37 mērķis ir sasniegt uzņēmējdarbības brīvības un pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu atcelšanu un nodrošināt efektīvas konkurences attīstību publiskā iepirkuma līgumu jomā [54]. Šīs direktīvas 6. pantā paredzētā robežvērtība palīdz noteikt tos būvdarbu publiskā iepirkuma līgumus, kuri īpaši varētu interesēt citu dalībvalstu uzņēmējus [55]. Lai īpaši ievērotu šādu uzņēmēju intereses un nodrošinātu tādu pašu attieksmi kā pret iekšzemes uzņēmējiem, Direktīva 93/37 paredz īpašas būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras [56].

64. Tādēļ, ņemot vērā Direktīvas 93/37 6. pantu, svarīgi ir raudzīties no potenciālo darbuzņēmēju viedokļa. Tikai tādā veidā var noteikt, vai būvdarbu publiskā iepirkuma līgums var īpaši ieinteresēt citu valstu būvuzņēmējus [57] un tādēļ tirgus atvēršanas un konkurences izpratnē tas jānoslēdz, ievērojot īpašas publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras saskaņā ar šo direktīvu.

65. Raugoties no potenciālo darbuzņēmēju viedokļa, šajā sakarā vispirms ir svarīgs būvdarbu publiskā iepirkuma līguma *kopējais apmērs*, tātad uzņēmēja sasniedzamais kopējais apgrozījums [58]. Ja būvdarbu publiskā iepirkuma līgumā ir noteikts, ka pašas publiskās līgumslēdzējas iestādes vajadzībām paredzētas tikai atsevišķas paredzēto būvju daļas, bet pārējās paredzēts tieši pārdot trešām personām, tad, aprēķinot līguma vērtību, jāņem vērā arī trešām personām paredzētās daļas.

66. Turpretim nav svarīgi, vai uzņēmēja sasniedzamā apgrozījuma visas summas vai tikai tās daļas avots ir publiskās līgumslēdzējas iestādes līdzekļi, vai arī daļa no peļņas tiek gūta tieši no trešām personām. Ja publiskā

54 — Direktīvas 93/37 preambulas otrais apsvērums un desmitā apsvēruma pirmais teikums. Skat arī šo secinājumu 43. punktu.

55 — Šajā nozīmē skat. Direktīvas 93/37 sesto apsvērumu.

56 — Arī attiecībā uz summām, kas zemākas par robežvērtību, sakarā ar pamatbrīvību ievērošanu jānodrošina minimāls publiskums (*Pārskatāmības princips*, skat. šajā sakarā 2005. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-231/03 *Coname* (Krājums, I-7287. lpp., 16.–22. punkts); iepriekš 39. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Parking Brixen*, 46.–50. punkts, un 50. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *ANAV*, 18.–22. punkts, tomēr ar mazākām prasībām nekā attiecībā uz publisko līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas direktīvu piemērošanas jomu skat. šajā sakarā manus iepriekš 49. zemsvītras piezīmē minētos secinājumus lietā *Parking Brixen*, 37. punkts).

57 — Šis aspekts uzsvērts arī 2000. gada 5. oktobra spriedumā lietā C-16/98 Komisija/Francija (*Recueil*, I-8315. lpp., 44. un 46. punkts) attiecībā uz līdzīgu problemātiku, ņemot vērā Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/38/EEK, ar ko koordinē līgumu piešķiršanas procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē (OV L 199, 84. lpp.).

58 — Visbeidzot, šī pamatdoma ir arī Direktīvas 93/37 6. panta 3.–5. punkta pamatā. Saskaņā ar to jāņem vērā visas būves vai būvdarbu līguma vērtība, turklāt (būvdarbus vai līgumu) nedrīkst sadalīt, kas rada iespēju būvei vai būvdarbu līgumam pilnīgi vai daļēji nepiemērot publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.

līgumslēdzēja iestāde ar līgumu ir uzticējusi tam projektu kopumā, ieskaitot iespējamās trešām personām paredzētās daļas, kā arī to līdzfinansē, tad rodas atklātas potenciālo ārvalstu darbuzņēmēju diskriminācijas risks attiecībā uz projektu kopumā tā, ka kopumā ir apdraudēta tādu mērķu sasniegšana kā tirgus atvēršana un konkurences nodrošināšana.

67. Ja iepriekš minēto attiecina uz tādu gadījumu kā šis, tas nozīmē, ka noteikti ir jāņem vērā ne tikai un vienīgi Roānas komūnas par publisko autonovietni maksājamā atlīdzība EUR 2 925 000 apmērā, kā arī prognozējamā līdzfinansējuma summa EUR 3 034 341 apmērā [59]. Tieši otrādi, aprēķinot līguma vērtību, jāņem vērā arī uzņēmēja, ar kuru noslēgts līgums, paredzamā peļņa kopumā no izklaides centra daļu pārdošanas trešām personām, t.i., jāpieskaita EUR 8 099 000. Uz šo gadījumu tas attiecas vēl jo vairāk tādēļ, ka arī trešām personām paredzētās izklaides centra daļas lielā mērā finansē Roānas komūna ar līdzfinansējuma kopsummu.

68. Ja turpretim, veicot aprēķinus, līdzās Roānas komūnas tiešajām maksāšanas saistībām [60] neņemtu vērā par pārdošanu trešām personām iegūto peļņu EUR 8 099 000 apmērā, bet tikai komūnas atbildības riskus [61], tad aprēķinātā līguma tirgus vērtība pilnībā neatspoguļotu sasniedzamo apgrozījumu un līdz ar to arī interesi, kāda potenciāliem konkursa dalībniekiem varētu būt par šo būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu.

69. Ņemot vērā minēto, uz otro jautājumu jāatbild šādi:

Lai noteiktu līguma vērtību Direktīvas 93/37 6. panta, kas grozīts ar Direktīvu 97/52, izpratnē ir jāņem vērā būvdarbu līguma kopējā vērtība no uzņēmēja viedokļa. Nevar ņemt vērā tikai atsevišķu publiskai līgumslēdzējai iestādei nodoto būvju cenu un tās līdzfinansējumu, kā arī šīs iestādes nesto atbildības risku.

59 — Kā zināms, jau sākumā bija paredzēts abas būvdarbu kārtas uzdot veikt vienam un tam pašam būvuzņēmējam. Tādēļ būtiska ir komūnas līdzfinansējuma summa visam projektam (*argumentum a fortiori*, ņemot vērā Direktīvas 93/37 6. panta 3. punktu, saskaņā ar kuru jāņem vērā vairāku kārtu kopējā vērtība). Turklāt būtu jāņem vērā arī 10. zemsvītras piezīmē minētā summa EUR 210 000, kas jāmaksā pārējiem dalībniekiem.

60 — Tātad EUR 2 925 000 par publisko autonovietni, kā arī finansējuma summa EUR 3 034 341 apmērā visam projektam (skat. 59. zemsvītras piezīmi).

61 — Tātad, līgumam beidzoties, trešām personām vēl nepārdoto izklaides centra daļu automātiska nonākšana Roānas komūnas īpašumā, kā arī visu esošo parādu pārņemšana.

3) Par trešo jautājumu: atbrīvošana no būvdarbu publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ievērošanas

70. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai, noslēdzot tādu līgumu kā pamata prāvā, līgumslēdzēja iestāde ir atbrīvota no Direktīvā 93/37 paredzētās būvdarbu publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ievērošanas tādēļ, ka saskaņā ar valsts tiesību normām šo līgumu var noslēgt tikai ar noteiktām juridiskām personām, kam pašām ir jāpiemēro minētās procedūras, lai noslēgtu iespējamos sekojošos līgumus.

71. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru publisko līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas direktīvas jāpiemēro arī tad, ja uzņēmējs, ar kuru noslēgts līgums, pats ir publiska līgumslēdzēja iestāde [62]. Pat šādā gadījumā principā jāievēro būvdarbu publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra.

72. Proti, uzņēmējam, ja viņš ir ģeneráluzņēmējs, izmantojot apakšuzņēmējus, savukārt var būt pienākums piemērot būvdarbu publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru. Tomēr vēlāk sekojošās līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras parasti attiecas tikai uz atsevišķām kopējā iepirkuma līguma daļām. No tā var izrietēt, ka vēlāk ar apakšuzņēmējiem slēgto līgumu vērtība ir zemāka par robežvērtībām, un līdz ar to var izvairīties no publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas direktīvu piemērošanas. Turklāt šādā veidā vismaz ģeneráluzņēmēju īstenojamā koordinēšanas funkcija vienmēr būtu atbrīvota no publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību procedūras. Tādējādi iespējamās sekojošās līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ar apakšuzņēmējiem nevar aizstāt publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru ģeneráluzņēmējam.

73. Tā tas ir arī šajā gadījumā: proti, ir paredzēts, ka *SEDL* piešķir apakšuzņēmējiem līguma noslēgšanas tiesības noteiktiem Roānas komūnas izklaides centra projektēšanas un celtniecības uzdevumiem, tomēr tas nekādā gadījumā neietver visus uzdevumus, kas ar publisko līgumu uzticēti *SEDL*, it īpaši koordinēšanas un kopējās atbildības uzdevumus, kas tai paredzēti, izveidojot komūnas izklaides centru. Publiskā līguma starp Roānas komūnu un *SEDL* priekšmets tātad nav identisks *SEDL* ar apakšuzņēmējiem vēlāk noslēgto līgumu priekšmetam.

74. Iepriekš minētais liecina par to, ka tādu publisku līgumu kā šajā gadījumā nedrīkstēja

62 — Iepriekš 46. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā *Teckal*, 42. punkta otrais teikums un 51. punkts, un lietā *ARGE*, 40. punkts; šajā pašā sakarā skat. iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/Vācija, 18. un 19. punkts, un 46. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/Spānija, 38.–40. punkts.

noslēgt, iepriekš nepiemērojot publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.

75. Pretrunā tam nav arī spriedums lietā *Scala de Milan*; šajā lietā Tiesa uzskatīja, ka ir pieļaujams, ka komūna pirms būvdarbu publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas nepiemēro publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru saskaņā ar Direktīvu 93/37, un atzina, ka Direktīvas 93/37 darbība praksē tiek nodrošināta arī tad, ja attiecīgās komūnas pašvaldības padome saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem var savukārt uzdot būvuzņēmējam un būvatļaujas īpašniekam piemērot šīs procedūras [63].

76. Proti, kā Tiesa tālāk paskaidro, šis apsvērums bija pamatots, tikai pastāvot īpašiem, lietā *Scala de Milan* esošiem apstākļiem; šīs lietas apstākļiem bija raksturīgs tas, ka būvdarbu publiskā iepirkuma līguma otra līgumslēdzēja puse saskaņā ar likumu jau no paša sākuma bija zemes gabala, uz kura tika veikti būvdarbi, īpašniece un būvatļaujas īpašniece un komūnai kā publiskai līgumslēdzējai iestādei nebija iespējams slēgt līgumu ar citu uzņēmēju [64].

77. Nekas neliecina, ka Roānas komūnai būtu bijušās šādas ierobežotas līgumpartnera izvēles iespējas un tai saskaņā ar likumu uzreiz par otru līgumslēdzēju pusi būtu jāizvēlas *SEDL*.

78. Šīs lietas faktu norises laikā saskaņā ar Francijas tiesību aktiem publiskus līgumus par teritorijas labiekārtošanu varēja slēgt tikai ar noteiktām personām. Proti, no *Code de l'urbanisme* L. 300-4. panta otrās daļas agrākās versijas izriet, ka līgumpartneri tajā laikā varēja būt tikai publiskas Francijas iestādes un noteiktas sabiedrības ar jauktu kapitālu. Tomēr tas nenozīmē, ka — līdzīgi kā lietā *Scala de Milan* — saskaņā ar likumu līgumu varēja slēgt tikai ar vienu uzņēmēju un tas bija noteikts no paša sākuma.

79. Arī cita iemesla dēļ *Code de l'urbanisme* L. 300-4. panta otrās daļas agrākā versijā pastāvēšana nav pamats atbrīvošanai no Direktīvā 93/37 paredzētās būvdarbu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, proti, tā kā šī tiesību norma ierobežo iespējamo līgumpartneru loku ar vienīgi noteiktām juridiskām personām, kuru iezīme ir tā, ka tās ir Francijā reģistrētas publiskas iestādes, vai arī šādas iestādes tās kontrolē, tā jau no paša sākuma ir šķērslis tam, lai publiskās līgumslēdzējas iestādes ņemtu vērā ārvalstu uzņēmējus kā

63 — Skat. iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Scala de Milan*, 100. punkts.

64 — Skat. iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/Francija, 57. punkts.

publisku līgumu partnerus. Tādējādi attiecībā uz daudziem būvdarbu publiskā iepirkuma līgumiem tirgu atvēršana nevarētu notikt. Tas ir pretrunā Direktīvas mērķim, saskaņā ar kuru būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu jomā vienlaicīgi ir jāsasniedz brīvība veikt uzņēmējdarbību un brīvība sniegt pakalpojumus un jānodrošina efektīva konkurences attīstība publiskā iepirkuma līgumu jomā[65].

80. Tikai Direktīvas 92/50 6. pants pieļauj atbrīvojumu no publiskā iepirkuma līgumu piešķiršanas procedūru piemērošanas, ja subjektam, kas pats ir publiska līgumslēdzēja iestāde, piešķir pakalpojumu līgumu, pamatojoties uz ekskluzīvām tiesībām. Tomēr kā izņēmuma noteikums šis noteikums jāinterpretē šauri[66], un to pēc analoģijas nevar pārcelt uz citām publiskā iepirkuma līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas direktīvām[67]. Tādām sabiedrībām ar jauktu kapitālu kā *SEDL* cita starpā, kā zināms, nepienākas ekskluzīvas tiesības šīs normas izpratnē projektēt un būvēt komūnu izklaides centrus.

81. Vai no Direktīvas 2004/18 11. panta attiecībā uz nākotni var izrietēt cits secinājums, šajā gadījumā nav jālemj, jo pamata prāvas saturs laika ziņā neietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

82. Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu jāatbild šādi:

No Direktīvā 93/37 paredzētās būvdarbu publiskā iepirkuma līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras nevar atteikties tikai tādēļ, ka saskaņā ar valsts tiesību normām šo līgumu var noslēgt tikai ar noteiktām juridiskām personām, kurām savukārt minētā procedūra ir jāpiemēro, lai veiktu iespējamos sekojošos iepirkumus.

65 — Skat. it īpaši Direktīvas 93/37 preambulas otro un desmito apsvērumu, kā arī tās 6. panta 6. punktā noteikto diskriminācijas aizliegumu. Šajā pašā sakarā iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/Francija, 60., 61. un 68. punkts.

66 — Attiecībā uz izņēmumu no valsts [publiskā iepirkuma] līgumu noslēgšanas tiesību piešķiršanas principu šauru interpretāciju skat. iepriekš 50. zemsvītras piezīmē minēto 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā Komisija/Spānija, 48. punkts, kā arī iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, 46. punkts, un 50. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *ANAV*, 26. punkts.

67 — Šajā sakarā iepriekš 46. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Teckal*, 44. punkts, un 31. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Carbotermo*, 33. punkts.

VI — Secinājumi

83. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, es iesaku Tiesai *Tribunal administratif de Lyon* atbildēt šādi:

1) līgums, ar ko pirmā līgumslēdzēja iestāde uztic otrai līgumslēdzējai iestādei pilsētas attīstības pasākumu — projektēt un būvēt izklaides centru, no kura tikai dažas daļas pēc tā izveides paredzētas pirmās publiskās līgumslēdzējas iestādes vajadzībām, bet pārējās daļas otra līgumslēdzēja iestāde tieši pārdos trešām personām neatkarīgi no tā, ka pirmā publiskā līgumslēdzēja iestāde, projektam beidzoties, nepārdotās būves daļas pārņems savā īpašumā un uzņemsies visu zaudējumu risku —, ir būvdarbu publiskā iepirkuma līgums Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu [slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūras, 1. panta izpratnē;

2) lai noteiktu iepirkumu līguma vērtību atbilstoši Direktīvas 93/37, kas grozīta ar Direktīvu 97/52, 6. pantam, ir jāņem vērā būvdarbu līguma kopējā vērtība no iespējamā darbuzņēmēja viedokļa. Nevar ņemt vērā vienīgi atsevišķu publiskās līgumslēdzējas iestādes īpašumā nodoto būves daļu cenu un tās sniegto līdzfinansējuma summu, kā arī iespējamos tās atbildības riskus;

3) no Direktīvā 93/37 paredzētajām būvdarbu publiskā iepirkuma noslēgšanas tiesību procedūrām nevar atteikties tikai tādēļ, ka saskaņā ar valsts tiesību normām šo līgumu vispār var noslēgt tikai ar noteiktām juridiskām personām, kas pašas ir līgumslēdzējas iestādes un kam savukārt minētās procedūras ir jāpiemēro, lai veiktu iespējamos sekojošos iepirkumus.